

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Opvoeding en onderwijs door de eeuwen heen [p.5]

Gereformeerde Gemeente Hilversum

In 1927 komt de voormalige gemeente van ds. W. Woudwijk te Hilversum over naar de Gereformeerde Gemeenten. Na enkele jaren als afdeling van Utrecht te hebben gefungeerd, vindt op 18 maart 1932 de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. Drie jaar later neemt men een nieuw kerkgebouw aan de Langestraat in gebruik. Nadat de gemeente in 1953 in

tweeën is gescheurd, kerkt men tot 1968 op vier verschillende plaatsen in de stad. Dan betreft men 'een zeer bescheiden eenvoudig nieuw kerkgebouw' aan de Sumatralaan. In 1983 verhuist de gemeente naar de Gereformeerde 'Westerkerk' (met 380 zitplaatsen) aan de Frederik van Eedenlaan. De gemeente is vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 219.

09/06/2016
jaargang 94

nr **37**

Tweeërlei geloof

Vóór Christus ten hemel voer, gaf Hij Zijn discipelen de opdracht om Zijn getuige te zijn in Jeruzalem, als in geheel Judéa en Samaría. Door de Geest geleid, komt Filippus in Samaría en predikte hun Christus. Wie Hij is en in welke weg Hij noodzakelijk en dierbaar wordt. Wie kan Gods wijs beleid doorgronden?

werk had men niet nodig. En toen kwam Filippus. En dan lezen we iets opmerkelijks. 'En Simon geloofde zelf ook.' Wat was dat voor een geloof? In ieder geval kwam zelfs Filippus er van onder de indruk en doopte hem. Ja, 'gedoopt zijnde bleef gedurig bij Filippus.' Het had er dus alle schijn van dat Simon het ware geloof ontvangen had. Totdat uit de vruchten het tegendeel bleek. Een aangrijpende geschiedenis. In deze verzen is sprake van *tweeërlei* geloof. Maar er ligt een eeuwigheid van verschil tussen. In vers 12 is sprake van het werk Gods. En dat zal staande blijven. Er is echter ook geloof dat nauwelijks van het ware te onderscheiden is, maar dat niet zalig maakt, omdat het niet met Christus verenigt. Dat is het geval bij Simon. Hoe nodig is toch het zelfonderzoek! Ons hart is immers zo arglistig. Wie zal het kennen? Het is liefde tot de kudde als dienaren van Christus op en onder de kansel oproepen om zich bij het licht van Woord en Geest te onderzoeken. De dichter vraagt: 'Doorgrond mij o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op de eeuwige weg.' Deze man, Simon, was door de woorden en daden van Filippus getroffen. Calvijn zegt dat hier sprake was van een tijdgeloof. O, laten we ons hart naast de waarschuwendende woorden van hem leggen: 'Hij gevoelde dat de leer van het Evangelie waarachtig was, en werd door de stem van zijn geweten gedwongen om haar aan te nemen; maar het fundament ontbrak; dat wil zeggen, de verloochening van zichzelf.'

Maar toen zij
Filippus geloofden...
Hand. 8:12a

En Simon geloofde
ook zelf...
Hand. 8:13a

De genadestroom zoekt de diepste plaatsen (Calvijn). Eens vroegen de discipelen vuur van de hemel omdat ze de deur voor hun Meester dicht hielden. Maar Christus toont Zich de Almachtige, Die door Zijn Geest harten opent en overwint. Vijanden worden vrienden, kinderen des toorns worden kinderen Gods. Het bloed der martelaren blijkt het zaad der kerk te zijn. Wat zal Filippus met verwondering en stille blijdschap zijn werk verricht hebben. Is er groter vreugde voor de ware Evangeliedienaar denkbaar?

Het gevaar van het tijdgeloof

Als de Heilige Geest zondaren de dienst aan satan doet opzeggen, mobiliseert ook de vorst der duisternis zijn leger. Altijd zal hij trachten het werk Gods te verstoren. Dan komt zijn ware karakter openbaar. In Jeruzalem openbaarde hij zich als een briesende leeuw, in Samaría zal hij zich voordoen als een engel des lichts. Daar gebruikt hij Simon de tovenaars voor. Deze man had grote invloed in de stad. Het volk erkende hem zelfs als een soort messias. Hij kon wonderlijke, opzienbarende dingen doen. "En zij hingen hem allen aan, omdat hij een lange tijd met toverijen hun zinnen verrukt had" (vers 11). Hij deed tekenen en wonderen, genas zieken en kwalen. De mensen zeiden: 'Deze is de grote kracht Gods.' En ondertussen lachte satan. Zo ging het volk immers aan Christus, de ware Messias, voorbij. Men had geen behoefte aan een Borg, Die aan het recht Gods voldaan had. Zijn priesterlijk

ds. B. van der Heiden,
Alblasserdam

In dit nummer

4 De leer van de Drie-eenheid [2]

6 Vrienden van Huntington [5]

9 Van Ansjoviskerkje tot Ontmoetingskerk

- 2** Tweeërlei geloof
- 3** Het geloof een vaste grond [23]
- 5** Opvoeding en onderwijs door de eeuwen heen [1]
- 7** Even maar
- 8** De lang beproefde leer [3]
- 10** Een troostrijk gesprek
- 11** Boekennieuws
- 12** Kerknieuws
- 13** Berichten
- 15** Kerkdiensten
- 20** Gebed voor onze krijgsmacht

Het wonder van het ware geloof

Wat een verschil met Simon Petrus. Simon in Samaría hield zijn bijnaam *de tovenaars*, terwijl de discipel Simon door de Heere de nieuwe naam *Petrus* ontving. Hoe nodig is deze naamsverandering. Als de Heilige Geest zaligmakend in ons leven gaat werken, leren we eerst onze oude naam spellen: *zondaar*. Maar dan krijgen we er ook een nieuwe naam bij. Een naam waarover de ontvanger zich eeuwig zal verwonderen. 'En gij zult genaamd worden,

Het geloofs- offer [23]

de gezochte. Wat een genade: opgezocht te worden. Ach, smeeek toch om die genade. Nee, deze leer werkt geen lijdelijkheid, maar doet roepen: 'O, Zone Davids, ontferm U mijner'. En dezulken roepen niet te vergeefs. Hij maakt arm om rijk te maken en vernedert om te verhogen. Ze zullen niet beschaamd worden die Christus als schuldovernemende Borg nodig krijgen. Daarbij worden de ware overtuigden bang voor eigen hart. Ze zeggen met David: 'Doorgrond mij, o God en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten en zie, of bij mij een schadelijke weg zij en leid mij op de eeuwige weg'. Ze vrezen zo vaak een geloof als Simon de tovenaer te bezitten. Simons laatste woorden die de Schrift ons geeft, hebben wel een schijn van ootmoed, maar spreken van *zelfhandhaving* en *eigen liefde*. Om bekering en wegneming van de zonde vraagt hij niet. Aan de Christus der Schriften heeft hij geen behoefte. Waarom niet? Omdat de schuld niet drukt, hij zichzelf niet kent, ja, slechts om de gaven, maar niet om de Gever verlegen is. Het gaat hem om de wegneming van de straf. Aangrijpende zaak! Wat drijft ons in ons leven, bidden, vragen om bekering? In de ware bekering komt God in het middelpunt te staan. En daarom worden voor hen die psalmen zo waardevol die spreken van heimwee en verlangen naar God. Het wordt hun levenslied:

*'t Hijgend hert, der jacht ontkomen,
Schreeuwt niet sterker naar 't genot
Van de frisse waterstromen,
Dan mijn ziel verlangt naar God.
Ja, mijn ziel dorst naar de HEER;
God des levens, ach, wanneer
Zal ik naad'ren voor Uw ogen,
In Uw huis Uw Naam verhogen.*

Niet in de gaven, maar in de Gever vinden ze de zaligheid. Christus is alles. Moge Hij verschijnen, want dan zal al het mijne verdwijnen. Dan vervult een vreugde ons hart die alle verstand en beschrijving te boven gaat. O, wees dan met minder niet tevreden.

*Dat wil, dat zal ik doen; ik zoek de
zegen
Alleen bij u, o Bron van troost
en licht.*

'Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn, door hetwelk hij getuigenis bekomen heeft, dat hij rechtvaardig was, also God over zijn gave getuigenis gaf; en door het geloof spreekt hij nog nadat hij gestorven is.'

Hebreeën 11:4

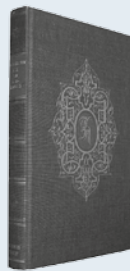
Het is diep droevig dat velen, die zich gereformeerd noemen, deze leer bestrijden. Van het innerlijk leven toont men zich zeer vijandig. Zulk een ontdekking, zulk een bevinding van onze ellende is niet nodig; wij zijn in de kerk geboren; wij zijn gedoopt; wij deden een gereformeerde belijdenis; wij gaan ten avondmaal; wij geloven. Het heet dan ziekelijk te staan naar de rechte ontdekking, om als een arme zondaar gezaligd te worden. Gezond is dan het geloof dat, van ware bevinding vreemd, in niets zich van het historische onderscheidt. Tegen de oppervlakkigheid dezer leer ga een onophoudelijk protest. De vrucht zelf is bitter, gelijk ieder in het jolig-christendom waarnemen kan. Maar erger, duizenden zielen worden misleid voor die grote eeuwigheid.

O, roept het uit en houdt niet in. Er is slechts één ware toevlucht tot Christus door het geloof. Het is die, waarvan de Schrift in Abel het voorbeeld tekent; het is die van Gods arme volk. Verloren in zichzelf; afgebracht van alle werk der wet, waarop de ziel hoopte; ten einde raad gebracht, wijl geen hulp of uitkomst blijkt, wil Christus zijn de Toevlucht en Verlosser voor deze ellendigen. Hij nodigt ze zelf: 'Komt tot Mij allen, die vermoeid en belast zijn'.

Voor geen duizend werelden zouden Gods kinderen deze oefening van het geloof, die tot Christus doet uitgaan, willen afstaan. Ook niet al schimpt het harddravend christendom van onze tijd ze voor ziekelijken, want Christus spreekt hen zalig: 'Zalig zijn de armen van geest', en hun offeranden des geloofs zijn Gode welbehagelijk. 'Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn'. En met welk een tederheid deed dat geloof zijn keuze, want dit geloof is door de liefde werkende.

Het kan de opmerkzame lezer niet ontgaan dat Gods Woord aan Abel een nauwgezetheid in het kiezen van zijn offer toekent, die Kaïn vreemd is. Mozes toch schrijft aldus: 'En het geschiedde ten einde van enige dagen, dat Kaïn van de vrucht des lands den HEERE offer bracht. En Abel, die bracht ook van de eerstgeborenen zijner schapen en hun vet'.

Kaïn nam blijkbaar wat hem voor de hand kwam, zonder bijzondere keur. Maar Abel koos het beste: van de eerstgeborenen zijner schapen. Het beste onthield hij de Heere niet: 'en van hun vet'. Niet alsof om de meerdere waarde van het offer God Abel aanzag, het zij nog eens gezegd: alleen het geloof vormde het diepgaand onderzoek in deze beide offeranden. Maar wel geeft ons het Woord te kennen dat het geloof levendig is, en teder in het zielehandelen.

ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan
overwinnaars"

(wordt vervolgd)

De leer van de Drie-eenheid [2]

Alle grote heilsfeiten in de Bijbel gaan terug op de Drie-enige God. Foto: Bethlehem

Wat we vorige week over de Drie-eenheid overdachten, is niet eenvoudig. Het gaat ook om de diepste geheimen in de Schrift. Laten we niet denken dat die zomaar eenvoudig verstaan kunnen worden.

ds. W. Visscher,
Amersfoort

Wie het boek van Augustinus over de Drie-eenheid, of het hoofdstuk van Calvijn in de Institutie daarover leest, zal merken hoe zij met begrippen hebben geworsteld en stapje voor stapje verder zijn gekomen in de doordenking van deze leer. Het is bijvoorbeeld opmerkelijk dat Calvijn eerst in de allerlaatste editie van de Institutie een definitie geeft van het begrip Persoon. Kennelijk heeft hem dat nogal wat moeite gekost. Vooral door het conflict met Severt, die de Drie-eenheid loochende, kwam Calvijn tot een verdiept inzicht van de leer der Drie-eenheid.

Bovendien moeten we steeds bedenken dat we de drie Personen wel onderscheiden, maar nooit mogen scheiden. God de Vader staat nooit los van God de Zoon en God de Heilige Geest en omgekeerd. De drie Goddelijke Personen komen in alles naar voren. Soms treedt het werk van God de Vader op de voorgrond. Denk aan Gods eeuwige Raad, de schepping en

de voorzienigheid. Maar dit staat nooit los van het werk van de Zoon en de Geest. Soms staat het werk van de Zoon op de voorgrond, maar dit staat weer niet los van de Vader en de Geest.

Het is vooral Augustinus geweest die in zijn boek over de Drie-eenheid voor deze leer van de 'appropriationes' aandacht heeft gevraagd.

Gods werk

Alle grote heilsfeiten en gebeurtenissen in de Bijbel gaan terug op de Drie-enige God. Nemen we als voorbeeld de komst van Christus in het vlees. De geboorte van de Heere Jezus is een groot heilsfeit. Het Woord (de Zoon) is vlees geworden. In Lukas 1:26 lezen we dat de engel Gabriël door God de Vader is *gezonden* om de geboorte aan te kondigen. Daar zien we dus het werk van God de Vader. Hij zendt Zijn Zoon in het vlees! De komst van de Zoon in het vlees wordt aangekondigd (Luk. 1:32, 35). Het is God de Zoon Die naar de aarde

komt en de menselijke natuur aanneemt. Tenslotte lezen we over God de Heilige Geest Die over Maria komen zal (Luk. 1:35).

Pasen is het opgewekt worden van de Heere Jezus uit de dood. In het woordje 'opgewekt' zien we het werk van God de Vader. Het is ook een opstaan uit de dood. Christus stond door eigen kracht op uit de doden.

Wezenlijk

Sommigen zijn van oordeel dat God Zichzelf alleen maar als Drie-enig openbaart. Hij heeft Zich zo in de wereld geopenbaard en de Schriften spreken ook op die manier over God. We noemen dit de 'openbarings-triniteit'. Of God ook werkelijk zo is en eenmaal zo zal blijken te zijn ('wezenstriniteit'), zouden we niet met zekerheid kunnen zeggen. Deze gedachte wordt wel de 'regel van Rhaner' genoemd.

Het bezwaar tegen deze gedachte is dat God ten diepste anders zou kunnen zijn dan Hij Zich in Zijn Woord openbaart. Die gedachte verwerpen we met kracht. De God van de Bijbel is wezenlijk gelijk aan de God Die Zich in de Bijbel openbaart. Wel moeten we erkennen dat wij niet alles weten van en over God. De Drie-eenheid is niet tegen ons verstand, maar gaat ons begrip wel verre te boven.

Of anders gezegd: We moeten niet zeggen dat de Drie-eenheid strijdig is met de logica. Voorbeeldjes als: één + één + één = Eén moeten we aan de catechisanten niet voorhouden. Dat is geen gezonde geloofsleer. Bij de eerste drie gaat het om Personen en bij de laatste Eén gaat het om een Goddelijk wezen. Wij geloven dat er één Goddelijk wezen is en in dat éne wezen zijn drie Personen. Dat is niet tegen ons verstand, het gaat er wel bovenuit. We kunnen God nooit narekenen. Dat is voluit bijbels.

Wat is de praktische betekenis van deze leer? Heeft het betekenis voor het persoonlijke geestelijke leven? Heeft het ook betekenis voor de kerk, voor het sociale leven? Daarover wil ik een volgende keer nog iets schrijven, vooral vanuit het aloude doopformulier. In de NGB lezen we dat we dit weten 'uit de getuigenissen van de Heilige Schrift, alsook uit Hun werkingen, en voornamelijk uit degene die wij in ons gevoelen' (NGB, art 9). Dat brengt ons bij het praktische nut van de Drie-eenheid.

(wordt vervolgd)

Opvoeding en onderwijs door de eeuwen heen [1]

H. van Grol,
Scherpenzeel

Er is de laatste tijd nogal wat geschreven over het onderwerp christelijke pedagogiek. De artikelen in het Reformatisch Dagblad hebben de gedachten hierover en het onderzoek hiernaar een stimulans gegeven. En dat is positief te waarderen.

Van diverse kanten is gesteld dat er geen compleet handboek christelijke pedagogiek zou zijn. Dat klopt op zich wel, maar dat neemt niet weg dat er wel heel veel geschreven is over opvoeding, onderwijs, pedagogiek en didactiek. Initiatieven om wat meer eenheid te krijgen in deze publicaties zijn er momenteel vanuit Driestar Educatief. Vooralsnog gaat het om het actualiseren van een al wat oudere publicatie, maar het is wellicht een opstap naar meer. Het gaat in deze serie van drie artikelen over christelijke opvoeding en christelijk onderwijs door de eeuwen heen. Is dat wat anders dan opvoeding en onderwijs door de eeuwen heen? Ja, zegt u, natuurlijk: u voegt niet voor niets het bijvoeglijk naamwoord 'christelijke' toe. Zeker. Maar het is wel een wezenlijke toevoeging. Het betekent dat de opvoeding en het onderwijs geworteld moeten zijn in het Fundament Christus. En dat schept verplichtingen en verantwoordelijkheden. Lees maar eens wat er staat in de Heidelbergse Catechis-

mus over een waar christen: Die is het eigendom van Christus. En dat stempelt het hele leven van een christen. Bent u al zo'n christen?

We volgen de Bijbelse lijn via de kerkvaders van de oud-christelijke tijd naar Luther en Calvijn. Op een later tijdstip volgt dan de Nadere Reformatie, de negentiende eeuw en de twintigste eeuw.

Bijbelse lijn

De Bijbelse lijn in opvoeding en onderwijs is duidelijk. Allereerst moet ons hele leven in het teken staan van de eer van de Heere. Dat is immers het doel waartoe de Heere de mens geschapen heeft. Iets concreter vallen vier dingen op:

- Opvoeding en onderwijs zijn geen twee aparte zaken. Ze liggen in elkaars verlengde, lopen in elkaar over en vullen elkaar aan (Deut. 6:2 en 7). Het gaat dus om het houden van Gods geboden en het *doorgeven* aan de kinderen door zodanig te spreken dat het hen ingescherpt wordt.
- Omdat opvoeding en onderwijs in el-

kaars verlengde liggen, is het de taak van de ouders als eerstverantwoordelijke ('gij' in Deut. 6 en Ps. 78, 'uw kinderen' in Joz. 4). De kinderen zijn door de Heere als leenpanden gegeven met voor de ouders een grote verantwoordelijkheid in opvoeding en onderwijs. Laten we dat in alle discussies niet vergeten.

c) Opvoeding en onderwijs doortrekken het hele leven, gerekend vanuit het hart naar het hoofd en naar de handen en vervolgens ook naar de ander (Matth. 22:37-39).

d) Opvoeding en onderwijs staan in het teken van de vernieuwing van het leven in Christus verzegeld door het teken van de Doop. Een prachtige uitwerking van deze gedachte staat in de schoolgids van de Augustinusschool in Ermelo: 'Aangezien de leerlingen het sacrament van de Heilige Doop hebben ontvangen in de christelijke gemeente, dient bij onderwijs en opvoeding alle nadruk te worden gelegd op 'dat wij met onze kinderen in zonden ontvangen en geboren worden en daarom kinderen des toorns zijn, zodat wij in het rijk Gods niet kunnen ingaan, tenzij wij van nieuws geboren worden' (formulier van de Heilige Doop). Het teken en zegel van de Heilige Doop onderstreept de noodzaak om in de weg van wedergeboorte en waarachtige bekering, de betekennende zaak van de Heilige Doop te mogen ontvangen.'

Kerkvaders

Christenen in de eerste gemeenten hadden geen eigen scholen waaraan een deel van de opvoeding overgedragen(!) kon worden. Opvoeding in christelijke normen en waarden en het leren van kennis voor het leven gebeurde thuis. Kinderen uit geleerde gezinnen bezochten de openbare en dus heidense staatsscholen. Opleiding was nodig en er was geen alternatief. De praktijk was dus dat, ondanks de soms grote bezwaren tegen de klassieke mythologie en godsdienst, vrijwel alle kinderen het bestaande onderwijs volgden. Er werd wel gewaarschuwd. Hieronymus adviseert in een brief aan een zekere Laeta om voor haar dochter Paula de Heilige Schrift als leatuurprogramma te nemen in plaats van de klassieken.

En een kerkorde uit de vierde eeuw schrijft: 'Mijd al de heidense boeken. Wat heeft u te maken met andermans woorden, wetten, leugenprofeten, die onnozen van het geloof afbrengen? Wat komt u tekort in de wet Gods, dat u afrent op die heidense fabels?'

(wordt vervolgd)

Opvoeding en onderwijs moeten geworteld zijn in het Fundament Christus.

Vrienden van Huntington [5]

Charles en Mary Martin, de buitenlanders

Charles en Mary Martin woonden in het dorpje Downham, een kilometer of tien boven de kathedraalstad Ely. Voor Huntington, die meestal in of onder Londen verbleef, was dat een eind weg. Hij noemde hen daarom vaak 'de buitenlanders'.

William Huntington

J. van 't Hul,
Lieren

Martin was boer. Zijn hele gezin was zeer op Huntington gesteld. Van hen kreeg hij vaak wat klein vee cadeau, een varken of een schaap, om toch maar in zijn levensonderhoud te kunnen voorzien. Maar toen de Martins hem op een goede dag een koe stuurden, was hij daar toch echt verlegen mee. Hij schreef hen in een brief: 'Dat prachtige beest is aangekomen, maar ik weet echt niet wat ik daarop moet zeggen'.

Uit dankbaarheid stuurde Huntington iets terug, een zilveren koffiepot en stof voor een nieuwe jas, met de mededeling: 'Ter herinnering aan de kolensjouwer, voor het geval hem de komende winter iets zal overkomen'.

Huntington was zeer op Charles Martin gesteld. Vele malen kwam hij preken in Martins grote boerenschuur. De mensen stroomden dan van heinde en ver om hem te horen. Over die schare toehoorders, zei Huntington: 'Het zijn de armen van geest, zij die met vuisten worden geslagen, de verdrukten en bezochten, ze komen van alle kanten en reizen soms wel vijftig kilometer!'

Tussen Martin en Huntington werd over en weer druk gecorrespondeerd. De meeste van die brieven gingen over geestelijke zaken. Huntington schreef ook wel aan Martins vrouw, Mary, die zich zo zorgen kon maken over haar geestelijke gerustheid: 'Ik ontving de brief van mijn geliefde vriendin en heb gemerkt dat ze zich niet op haar gemak voelt, omdat ze het zo gemakkelijk heeft, en dat ze ongerust is omdat ze zich zo gerust voelt. We moeten allemaal dagelijks een of ander kruis dragen en dit schijnt dan het hare te zijn'.

Mary had nóg een kruis. Ze kon soms zomaar in slaap vallen, juist op momenten waarop ze Gods verborgen omgang begeerde te zoeken. Huntington noemde het 'haar slaapduivel'. 'Dat het u zo plotseling overvalt, en op geen andere tijden dan alleen tijdens geestelijke oefeningen, maakt openbaar waar het vandaan komt. God zegt: 'Waakt en wacht'. Dan moet het de duivel zijn die ons, als we in gebed zijn, in slaap wiegt. (...) Daarom hoort ook dit tot al die dingen die ten goede medewerken, voor hen die God liefhebben'.

Mary Martin zocht graag het goede voor Jeruzalem en ze was altijd zeer verblijd wanneer er weer iemand onder Huntingtons prediking was 'begunstigd met het zoet geklank der jubileum-bazuin'. Ze schrijft: 'Ik vraag altijd aan God of Zijn Woord zijn loop mag hebben en verheerlijkt worde, wanneer u ook onder ons komt. Maar, kan ik verkeerd zijn indien ik vurig de beste gave voor mijn eigen ziel begeer?'

Aan Charles Martin, de boer, schreef Huntington eens een brief over 'de levende Steen en het heilig volk' (naar aanleiding van 1 Petrus 2:5): 'Uit de schatkamer van de natuur worden alle materialen gedol-

Vertalen is verklaren

ven waaruit de kerk wordt gebouwd en voltooid. Deze ruwe, harde en ongepolijste stenen moeten worden gekloofd, bewerkt, gevoegd en passend gemaakt om levende stenen te worden en dan te worden gelegd op het uitverkoren en zekere Fundament, dat het gewicht, de last en de heerlijkheid van het hele gebouw draagt. Hij is de Hoeksteen, het Hoofd des hoeks, waarin worden verenigd engelen en mensen, Joden en heidenen, de heiligen vóór en ná de zondvloed, de verheerlijkte zielen boven en de Godvrezende zielen hier beneden, God, de Vader, en Zijn kinderen samen'.

Mary Martin zocht graag het goede voor Jeruzalem en ze was altijd zeer verblijd wanneer er weer iemand onder Huntingtons prediking was 'begunstigd met het zoet geklank der jubileum-bazuin'.

Als de correspondentie stokte, wanneer Huntington langere tijd niets van zijn vriend Martin hoorde, schreef hij: 'Ik heb me verwonderd over je lange stilzwijgen. Is de oorlog ten einde? Ben je uit de smeltkroes? Zijn je schouders verlost van de last en je handen van de strikken? En ben je als de vleugels van een duif, overdekt met zilver? Ik verlang al zo lang om te weten hoe het met Charles gaat. Vertel me dan, wat de Sunamiet aan Eliza vroeg: Is het wel met u?'

Die vragen schreef Huntington ook aan Martins echtgenote, Mary: 'Is het wel met je? Is het wel met je man? Is het wel met je kind? De winter is voorbijgegaan, de plasregen zal, naar ik hoop, spoedig over zijn, de bloemen worden gezien op het land, de zangtijd genaakt'.

Een van de brieven aan Mary Martin besluit Huntington met: 'De vriendelijke groeten aan mijnheer M., en aan allen die onze Heere Jezus Christus in oprechtheid liefhebben, terwijl ik verblijf in de band van het eeuwig Verbond, uw toegenegen vriend en dienstknecht, W.H.'

(slot)

Het is meer dan 450 jaar geleden dat in Heidelberg de catechismus werd uitgegeven. Als een geschenk van de hemel, aan de kerk der eeuwen. Direct werd dit troostboek vertaald in het Nederlands. Het is opmerkelijk hoe zorgvuldig deze vertaling heeft plaatsgevonden. Zo letterlijk mogelijk, met heel wat germanismen. Dat zijn woorden die eigenlijk oorspronkelijk geen Nederlands zijn, maar overgenomen worden van onze oosterburen. Een uitdrukking als in vraag 14 'kan ook ergens een bloot schepsel gevonden worden, dat voor ons betale?' is daarvan een voorbeeld. *Bloot* betekent: geen kleren aan, naakt. Het oorspronkelijke *bloss* in het Duits betekent enkel en alleen maar, uitsluitend. Dus de bedoeling van deze uitdrukking is: kan er iets of iemand gevonden worden, die door God geschapen is, en niet meer is dan dat, voor ons borg zijn bij God? Het antwoord is dat God dit niet wil en dat het ook niet kan: een beperkte, vergankelijke schuldenmaker kan toch geen borg zijn?

Een ander voorbeeld, waarbij men wat minder letterlijk te werk is gegaan vindt u in antwoord 103 bij de uitleg van het vierde gebod: 'dat ik inzonderheid op de sabbat...' Daar voegt men toe: 'dat is de rustdag'. En dan verder 'naar de gemeente Gods naarstig kome om Gods Woord te horen'. Zo heeft men vertaald. Dus op Gods dag naar Gods gemeente voor Gods Woord, dat is de geopenbaarde wil van God op de rustdag. Maar voor *horen* staat letterlijk *lernen*. U weet misschien dat er in het Duits twee woorden zijn voor leren: *lehren* voor onderwijs géven en *lernen* voor onderwijs ontvangen. Nu, dit laatste woord staat er letterlijk. Dus het is nadrukkelijk de bedoeling dat de gemeente onderwijs krijgt. Vandaar ook de ondertitel van de Heidelbergse Catechismus: 'onderwijzing in de christelijke leer'. Vandaar ook terecht dat de tweede dienst wel een leerdienst genoemd wordt, waarin de gemeente onderwezen wordt in de leer die naar de godzaligheid is. Maar blijkbaar geldt dat voor elke eredienst: krijgt de gemeente onderwijs in de Schriften, voor het hart? De gemeente komt naar Gods huis om Gods Woord te leren dus.

Een laatste voorbeeld, als het om de vertaling gaat. Vraag 88: 'in hoeveel stukken bestaat de waarachtige bekering des mensen?' Elk mens, enkelvoud, die door God bekeerd wordt, wordt zó bekeerd. Het gaat hier om het wezen van de echte bekering tot God: zó bekeert de Heilige Geest iedereen. Hoe verschillend de bekeringsweg ook kan zijn, maar dit wordt door iedere levend gemaakte zondaar ondervonden. Maar waarom omschrijven ze in antwoord 89 de bekering met: 'een hartelijk leedwezen, dat wij God door onze zonden vertoord hebben, en die hoe langer hoe meer haten en vlieden? Dat leert de Schrift en de praktijk van het leven der genade, zult u zeggen. Inderdaad. Maar we kunnen het ook afleiden uit de letterlijke vraag 88: 'in hoeveel stukken bestaat de waarachtige boete en bekering des mensen?' In de kernachtige omschrijving klinkt duidelijk door wat *boete* inhoudt. Het woord *boete*, dat men in vraag 88 weliswaar in het Nederlands heeft weggelaten. Omdat het in de rooms-lutherse sfeer toch het eenzijdige genadewerk Gods zou kunnen verduisteren: godsdienstige handeling tot herstel, een daad tot verbetering: offeren, vasten, bidden, bedevaart maken, inzien schuldig te zijn, berouw, verlangen naar verbetering. Ons past respect voor de gemaakte vertaalkeuzen!

v. A.

De lang beproefde leer [3]

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Het is een onderwerp dat lang niet in alle dogmatieken uitgebreid aan de orde komt. Toch koos Johannes à Marck ervoor om ruim honderd bladzijden te schrijven over Gods heilige wet. In zijn "Handboek dogmatiek", dat onlangs in een hertaling verscheen, lezen we er veel nuttige zaken over.

Tussen de hoofdstukken over Gods voorzienigheid en de mens in zijn schepping en val plaatst à Marck een uiteenzetting over de dienst en de wet van God, gevolgd door een behandeling van de tien geboden van Gods wet. Onder de dienst van God verstaat de Leidse hoogleraar: 'De gehoorzaamheid die met onderwerping en vertrouwen van het gemoed aan de Drie-enige God bewezen wordt, naar het voorschrift van Zijn wet.'

Oprecht

Wat voor gehoorzaamheid vraagt de Heere van ons? Hij is niet tevreden met uitwendige werken. Die kunnen zelfs goddelozen verrichten. De Heere vraagt een 'oprechte bereidwilligheid van het gemoed'. Dat betekent dat de mens zichzelf 'met ziel en lichaam, volkomen algemeen en onbeperkt, onder de heerschappij van God als de enige Wetgever' onderwerpt. Deze onderwerping hoort samen te gaan met een hartelijk vertrouwen op Gods algenoegzaamheid en goedheid. Immers, zo schrijft à Marck, 'zonder dit vertrouwen kunnen wij God niet met blijde harten dienen'.

Het richtsnoer voor deze gehoorzaamheid is Gods wet. Dus geen menselijke overleveringen of geboden die samenhangen met 'de eigen menselijke willekeur'. God verwerpt juist alle eigenwillige godsdienst. De mens is ook zo blind in het dienen van God. Die blindheid 'is heel groot en door de genade van de heiligen zelf niet volkomen weggenomen'. Dus ook Gods kinderen mogen geen wetten voorschrijven die buiten Gods Woord omgaan. God

Johannes à Marck

alleen komt de eer toe om voor te schrijven hoe de mens moet leven.

Verbond

God heeft Zijn wet in het hart van de mens ingeschapen. Op een bijzondere wijze gaf Hij Zijn wet aan het volk van Israël op de Horeb. Hij gaf deze wet, zo benadrukt à Marck in het kader van het genadeverbond. Het was geen werkverbond dat God aan de Horeb met het volk van Israël oprichtte. 'God kan dat niet opnieuw aangaan met de zondige mens, nadat het eenmaal door Adam verbroken is'. Bovendien, God kon het genadeverbond dat Hij oprichtte met Abraham en zijn zaad niet tenietdoen. Het "Handboek dogmatiek" maakt wel onderscheid tussen Israël als volk met wie een 'burgerlijk en nationaal verbond' werd opgericht en de uitverkorenen met wie God het 'evangelische genadeverbond' opricht. Dit verbond had door de tien

geboden die God uitsprak en ook door alle andere wetten wel een wettische gedaante, zo stelt à Marck. 'Dit blijkt voldoende uit de voorgestelde geboden, de voorwaardelijke beloften, de harde bedreigingen, de verschrikkelijke tekenen en de spaarzame vermelding van de inhoud van het Evangelie'.

Volmaakt

Dit wettische karakter van het verbond neemt niet weg dat Gods wet volmaakt is. Het is 'een volkomen en enig richtsnoer voor al onze zeden', zo lezen we. De hoogleraar geeft toe dat de tien geboden 'niet expliciet alle plichten die ons met name in het Evangelie worden ontdekt, zoals geloof en bekering' leren. Maar impliciet staan ze wel in de geboden, namelijk in het 'bevel tot een absolute gehoorzaamheid aan God'.

Dat de wet volmaakt is, blijkt ook uit de gehoorzaamheid die Christus heeft volbracht. Hij was in alle delen gehoorzaam aan de wet.

Door dit alles mogen we de wet van Mozes ook niet tegenover het geloof in Christus stellen. Dat is een belangrijke les uit dit hoofdstuk van à Marck. In onze tijd worden het Oude en Nieuwe Testament weleens tegenover elkaar gezet. Maar Gods Woord leert juist de eenheid van Zijn heilig bevel, in zowel het Oude als Nieuwe Testament.

Bevrijd

Gods wet is in steen ingegrift. Deze behoudt dus altijd zijn kracht, in 'alle tijden van de wereld en de kerk'. Wat is het groot dat de verdoemende kracht van de wet kan worden weggenomen. 'Want deze heeft Christus door Zijn lijden - dat eertijds vast en zeker beloofd en vervolgens daadwerkelijk ondergaan is - van de gelovigen weggenomen'. Door de verlossing in Christus' bloed wordt ook de 'harde donder' van de wet weggenomen.

Om Zijntwil horen we de lieflijke prediking van het Evangelie. Kreeg dit Evangelie waarde in ons leven? Kwamen we aan de einde van de wet, dat is Christus? Dan zal de liefde tot Gods wet niet verminderd worden. Het brengt juist tot een hartelijke gehoorzaamheid, uit dankbaarheid voor Gods weldaden.

N.a.v. Joh. à Marck, "Handboek dogmatiek" (2 delen), uitg. Gebr. Koster, Barneveld, 2016; ISBN 978 90 5551 834 0; 1378 blz.; Intekenprijs tot 31 december 2016, € 89,50.

(wordt vervolgd)

Van Ansjoviskerkje tot Ontmoetingskerk

Onder de titel "Van Ansjoviskerkje tot Ontmoetingskerk" is een gedenkboek verschenen over de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente te Enkhuizen. Het betreft een jubileumboek dat een aanwinst voor de kleine kerkgeschiedenis genoemd mag worden.

ds. A.B. van der Heiden,
Doetinchem

In het eerste hoofdstuk wordt het ontstaan van het stadje Enkhuizen omstreeks 1200 beschreven. In de volgende hoofdstukken wordt gehandeld over de periode waarin de Reformatie doorbrak, ook in Enkhuizen. Hierin is een mooi stukje vaderlandse geschiedenis verwerkt.

Dan volgt de tijd van de Afscheiding. Ook in Enkhuizen waren mensen die verontrust waren over de prediking. Ze bleven thuis lezen uit het 'overjarig koren'. Het dolende groepje breidde uit en kwam samen in de Breedstraat om te luisteren naar gelezen preken van onder meer Theodorus à Brakel, die in Enkhuizen is geboren.

In 1865 stichtte ds. H. van den Oever in Enkhuizen een gemeente onder het kruis. Hij werd in 1870 de eerste predikant van deze gemeente.

De volgende hoofdstukken geven een goed verslag van de tijd van de Enkhuizer Kruiskerk en haar predikanten. Al lezend wordt het een wonder dat de Heere Zelf Zijn kerk in stand houdt ondanks de zonde en dwaze handelingen van mensen. Ondanks soms onderlinge onenigheid zorgt de Heere dat Zijn planting in stand blijft.

De heer C. Kruk, schrijver van dit boek en gemeentelid van Enkhuizen, is er goed in geslaagd ons al lezend het wel en wee van de gemeente mee te doen beleven. Een mooi voorbeeld hiervan is het volgende. Ds. Van der Heyden nam in

1869 het beroep aan naar Enkhuizen. Hij stond toen in De Lemmer. Citaat uit het boek: 'Hij stak de Zuiderzee over en toen hij samen met zijn vrouw van het schip de steiger opliep, kwam een bejaard lid van de gemeente hem tegemoet. Zo man, heb je het beroep aangenomen? Je mocht liever wensen dat je tussen de boot en de wal te water was gestapt, want er staat je wat te wachten. Dat verzeker ik je! Dat begint al goed, zei mevrouw Van der Heyden tegen haar man. Daar de leraar aanvoelde waar deze bejegening vandaan kwam, zei hij devoot: Ja vrouw, dat kan best eens goed wezen hier, maar dan zo, dat ik de satan afbreuk moet doen. Die vóór ons zijn, zijn meer dan die tegen ons zijn.'

In 1932 sloot de gemeente zich aan bij ons kerkverband en in 1933 vormden de leden die in Andijk woonden een zelfstandige gemeente. 50 jaar blijft de gemeente van Enkhuizen vacant, maar in 1971 mocht kandidaat M.J. van Gelder in het ambt van predikant te Enkhuizen bevestigd worden. Hierna dienden ds. A.B. van der Heiden en ds. J. Baaijens de gemeente. Nu mag ds. G. Heijkamp deze gemeente, die in 2012 met de gemeente Andijk werd samengevoegd, iedere zondag als eigen herder en leraar dienen in de mooie Ontmoetingskerk.

Dwars door alle strijd en zorgen heen heeft de Heere in de achterliggende jaren Zijn Woord en de sacramenten doen bedienen in Enkhuizen.

Dwars door alle strijd en zorgen heen heeft de Heere in de achterliggende jaren Zijn Woord en de sacramenten doen bedienen in Enkhuizen. Dat het ook in de toekomst nog tot een rijke zegen mag zijn.

De prachtige tekeningen en foto's geven een mooi beeld bij de tekst. Ook is de achtergrondinformatie in de kaders verduidelijkend. U kunt het beter zelf aanschaffen en lezen.

N.a.v. "Van Ansjoviskerkje tot Ontmoetingskerk", C. Kruk; uitg. kerkenraad Geref. Gemeente Enkhuizen; 512 blz.; € 22,50 (excl. portokosten); besteladres: administratie@gergemenkhuizen.nl, of tel. 0228-314018.

Oude kerk
Gereformeerde
Gemeente
Enkhuizen.

Een troostrijk gesprek

De veelschrijver Willem Teellinck (1579-1629) staat bekend als de vader van de Nadere Reformatie, die door zijn geschriften ook heden ten dage nog spreekt. Tijdens zijn leven verschenen er niet minder dan 47 werken van hem met in totaal 60 drukken. En na zijn overlijden zagen in de zeventiende eeuw nog 15 andere werken het licht met in totaal 76 drukken. Zo behoorde hij tot de protestantse bestsellers in ons land rond 1650.

ds. J. Schipper,
Leerdam

In de eeuwen daarna werd de belangstelling voor zijn werk minder, maar sinds de tweede helft van de vorige eeuw zien we weer een forse opleving, mede door de aandacht van wijlen ds. J. van der Haar, die negen hertalingen van Teellinck op de markt bracht. Wetenschappelijke interesse voor Teellinck en zijn arbeid zien we in het bijzonder in het tijdschrift Documentatieblad Nadere Reformatie, vooral door de inbreng van professor W.J. op 't Hof. In de kring van onze gemeenten heeft ds. M. Golverdingen de aandacht op Teellinck gevestigd door zijn gewaardeerde uitgave "Avonden met Teellinck" (1993), waarin stichting en wetenschap op leesbare wijze zijn gecombineerd.

Hertaalde tekst

Nog steeds worden geschriften van Teellinck uitgegeven. Bij uitgeverij De Banier verscheen enige tijd geleden een uitgave van "Troostelicke T'Samensprekinge" onder de titel "Troostrijk gesprek over de kracht van het christelijk geloof (tot inrichting van een christelijk leven)". Dit levendig geschreven traktaat is hertaald door de heer C. Bregman, die op dit terrein al heel wat werk heeft verricht.

In zijn inleiding op deze uitgave schrijft Op 't Hof daarover: 'Er is geen auteur onder de oudvaders wiens teksten zo veel problemen geven bij het moderniseren als Teellinck. Wij mogen daarom de neerlandicus C. Bregman bijzonder dankbaar zijn dat hij deze moeilijke klus heeft aangedurfd'. Overigens heeft Bregman al eerder een

Willem Teellinck

werk van Teellinck hertaald, namelijk "Bueren-cout" (1988), mede waardoor de aandacht voor Teellinck en diens oeuvre werd aangewakkerd.

Gajus en Jakobus

"Een troostrijk gesprek" bevat een dialoog tussen Gajus, voorgesteld als een gemeentelid, en de theoloog Jakobus. Teellinck stelt hierin dat door het geloof een mens zichzelf verloochent, uit zichzelf gaat en zich geheel op Gods genade in Christus werpt. Door dit geloof ontvangt hij uit Hem het leven en gaat hij ook leven tot Gods eer. De bedoeling van de Heere met de leer van de rechtvaardigmaking-door-het-geloof-alleen is om de

zondige mens op het allerdiepst te vernederen en de genadige God het allermeeft te verhogen.

Gajus is degene die als leerling de vragen stelt. Zijn naam zal gebaseerd zijn op Romeinen 16:23, waar hij als de 'huiswaard' (gastheer) van Paulus en de gemeente genoemd wordt. Uit 1 Korinthe 1:14 blijkt dat Gajus door Paulus gedoopt is en in Handelingen 19:29 wordt hij één van de metgezellen van Paulus genoemd. Jakobus is een godgeleerde, die de vragen van Gajus beantwoordt. Zijn naam verwijst zeer waarschijnlijk naar de broeder des Heeren, leider van de gemeente te Jeruzalem, belangrijk woordvoerder op het apostelconvent (Hand. 15) en schrijver van de gelijknamige brief. De belangrijkste accenten van die brief (niet alleen hoorders van het Woord, maar ook daders van het Woord zijn) worden ook in deze tweespraak gehoord.

Leer en leven

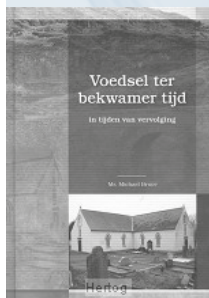
In feite beklagt Teellinck zich hier over de vele naamchristenen, die zich luide beroemen op het ware christelijke geloof, maar zij schijnen niet naar de aard van dat geloof als lichten in het midden van een krom en verdraaid geslacht. Het is een bekend thema bij Teellinck: de noodzakelijke samenhang tussen een oprecht geloof en een christelijk leven.

Verder lezen we in dit gesprek dat de ware christen aangedrongen wordt de verzoening met God in en door Christus te zoeken, als hij in een bepaalde zonde gevallen is. Dan zegt Jakobus: 'Soms zijn er ongelovige mensen die vanuit wereldse motieven opstaan uit de zonde waarin zij gevallen zijn. Maar het ware geloof zorgt er niet alleen voor dat de mens uit de zonde opstaat, maar ook dat hij vanwege zijn schuld opnieuw verzoening bij God zoekt. Ja, het geloof laat de mens, ondanks zijn zonden en misdaden, niet rusten vóór hij er op goede gronden van verzekerd is dat de Heere God Zijn welbehagen in hem heeft, en hem opnieuw, evenals vroeger, Zijn vriendelijk aangezicht zal tonen.'

We kunnen u dit hertaalde werkje van Willem Teellinck van harte aanbevelen. Zeker voor de praktijk van het christelijk leven heeft dit "Troostrijk gesprek" ons allen veel te zeggen.

N.a.v. "Troostrijk gesprek over de kracht van het christelijk geloof", Willem Teellinck; hertaald door C. Bregman; uitg. De Banier, Apeldoorn; ISBN 9789462782808; 106 blz.; € 12,95.

Boekennieuws

"Voedsel ter bekwamer tijd", mr. Michael Bruce; uitg. boekhandel R. van der Meijden, Kesteren; ISBN 978 90 75236 54; 576 pag.; € 8,95.

Voedsel ter bekwamer tijd

"Voedsel ter bekwamer tijd in tijden van vervolging" bevat een indringende preek over Genesis 42:25 van Michael Bruce, een kleinzoon van de bekende Schotse predikant Robert Bruce. In 1657 werd hij op voorspraak van John Livingstone in het Noord-Ierse Killinchy tot zijn dienstwerk ingeleid. Omdat hij onbevreesd zijn mening uitsprak over sociale ongerechtigheden en openbare maatregelen die tegen Gods Woord ingingen veroordeelde, was hij al spoedig genoodzaakt te vluchten. Dit betekende echter niet dat hij ophield met preken. In steengroeven, schuren en bossen kwam hij met zijn kudde bijeen.

Toen hij gedwongen werd Ierland te verlaten, keerde hij naar Schotland terug. Daar werd hij in 1668 echter gevangen genomen. De "Heren van de Raad" achtten hem onder meer schuldig aan opruiing, partijchap en verstoring van de vrede. Omdat zijn verbanning naar het Afrikaanse Tangier niet doorging, vestigde hij zich in 1670 opnieuw in Kellinchy. Later diende hij de gemeente van Anwoth in Galloway, waar hij in 1693 overleed.

In deze preek beschrijft Bruce onder meer hoe Jozef zijn broers behandelt als zij in Egypte komen om koren te kopen. Sprekend over de teerkost die hij hun meegeeft, verwijst hij naar de teerkost die Christus Zijn volk geeft: 'De teerkost die Hij Zijn volk op de weg komt te schenken is een volle ontdekking, openbaring en bekendmaking van Zijn Naam, die alle spitsvondigheden van

ongeloof en vleselijke redeneringen moge beantwoorden en elk arm, bekommerd zondaar mag uitnodigen en bemoedigen om tot Christus te komen om Zijn genade niet te misbruiken. Want hier is niet alleen een mogelijkheid dat een arm, boetvaardig zondaar gered kan worden, doch ook een mogelijkheid dat een ootmoedig, bekommerd zondaar door Christus gered zal worden, hoe groot zijn zonde ook moge wezen.'

De preek is ook waarschuwend van aard voor Gods kinderen: 'Wanneer de mens verwaand begint te worden op zijn geestelijke gaven en meer bijzondere talenten, hun bevindingen, hun bekwaamheden, hun wassen en toenemen in de genade en hun bewuste vorderingen in de godzaligheid, en alzo opgeblazen beginnen te worden met geestelijke hoogmoed, dan pleegt de Heere een zwaar tegenwicht in hun vreugde te geven, aangezien zij deze misbruiken. En dit doet Hij gewoonlijk door Zich van hen terug te trekken.'

J.P. Sinke, Krabbendijke

"Onderwijs voor het onderwijs. Bijbelse lessen voor docenten"; ds. G.J. van Aalst e.a.; uitg. De Banier, Apeldoorn; ISBN 978 94 6278 2761; 200 blz., € 12,95; e-book € 9,99.

Onderwijs voor het onderwijs

Een school waarop de Bijbel opengaat, is iets kostbaars. Als we er werkelijk over waken, zal er veel gebed zijn voor degenen die er werkzaam zijn. Het gaat er immers om wat zij uitstralen en doorgeven in de relatie met de leerlingen. Maar dan moet er wel iets door te geven zijn!

Het Godswerk is eenzijdig; de Geest maakt levend, maar de Heere bindt ons aan de middelen. Daarom gaan onze scholen geestelijk failliet als er leraren werken die niet van genade hebben leren leven. Hoe zouden we de leerlingen kunnen onderwijzen wanneer we zelf niet onderwezen zijn?

Op deze gedachte wordt voortgeborduurd in het boekje "Onderwijs voor het onderwijs". Dertig predikanten uit zes kerken schreven samen honderd dagboekstukjes: "Bijbelse lessen voor docenten". Een samenbindend initiatief! Al deze predikanten waren eerder werkzaam in het onderwijs. Zij willen in de overdenkingen Bijbelse lessen aan het hart van docenten leggen, opdat het gezegend zou worden door de grote Onderwijzer in de hemel.

Het boekje heeft een goed doordachte opbouw. Telkens komen Bijbelteksten aan de orde die een relatie hebben met de opdracht en het doel van christelijk onderwijs en christelijke opvoeding. Ook zijn stukjes geschreven rondom de praktijk in de klas, de houding van degene die lesgeeft, onder meer onder kopjes als: tot Gods eer, dienend, ootmoedig, waarschuwend, geduldig, liefheb-

bend, biddend, verwachtend.

De gedeelten over de kracht van het gebed, de ootmoed in het gebed en de vrijmoedigheid in het gebed vormen een wezenlijk deel. We lezen: 'Bent u door genade gebracht op de leerschool van vrije genade? Kent u de kracht van het regelmatige en aanhoudende gebed?' Elders wordt gevraagd: 'Is de dageraad van Gods genade al in uw eigen leven aangebroken? Kent u Christus, de blinkende Morgenster?' We willen aansporen om het boekje zelf ter hand te nemen. Of, als u in de leiding werkzaam bent: deel dit boekje eens onverwacht uit bij een vrijdagmiddagsluiting nadat u een aansprekend stukje hebt voorgelezen, als een blijk van waardering voor al die onderwijsgeevenden die hun dagelijks werk verrichten in het belang van onze kinderen en jongeren. En als een aansporing om begerig te zijn naar hemels onderwijs. Om de prijs hoeft u het niet te laten. Bovendien zijn kinderzielen onbetaalbaar. De Heere zegene uw werk!

Ds. H.A. van Zetten, Benthuizen

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Barneveld-Zuid,
ds. G. Hoogerland te Stolwijk.

Bedankt:

Voor Brant County (Canada),
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum.

AANGEPASTE KERKDIENTST TE RILLAND-BATH

Op zaterdag 25 juni zal er een aangepaste kerkdienst gehouden worden in de kerk van de Geref. Gemeente te Rilland-Bath. Student J. de Kok hoopt te spreken over: Jezus' onderwijs op zee', n.a.v. Matth. 8:23-27. De dienst begint om 14.30 uur. Iedereen is hartelijk welkom.

AFSCHIEDSDIENST DS. H. HOFMAN

Wij nodigen u hierbij uit tot het bijwonen van de dienst op maandag 4 juli, waarin ds. H. Hofman afscheid zal nemen als predikant van onze gemeente. De afscheidsdienst begint om 19.00 uur. De dienst wordt gehouden in ons kerkgebouw, Mauritsweg 286, hoek Krispijnseweg.

Kerkenraad Geref. Gemeente Dordrecht

AFSCHIEDSDIENST DS. R.A.M. VISSER

Op 2e Pinksterdagmorgen nam ds. R.A.M. Visser afscheid van Terneuzen, vanwege zijn vertrek naar Apeldoorn. De tekst was: "Het woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid" (Kol. 3:16a) Deze tekst is een afscheidsopdracht met het Woord. Dit bepaalt ons bij de inwoning van het Woord en bij de wijsheid door het Woord. Paulus heeft van Epafraas verblijdende en zorgwekkende berichten gehoord en daarom schrijft hij deze brief. Het valt op dat hij tegenover de dwalingen eerst en vooral de Persoon en het werk van Christus verkondigt. Bij deze leer behoort ook een levenspraktijk en dat lezen we in het tweede deel van zijn brief. Paulus verwijst naar het Woord van Christus, niet naar zijn eigen woord. De tekst spreekt over 'wonen'. De plaats waar je woont, staat centraal in je leven. Zo moet ook dit Woord met ons leven vervlochten zijn. De tekst spreekt ook over 'rijkelijk': Overvloed dus. Elk facet in het leven van de

Christen moet beheerst worden door het Woord. Welke plaats heeft het Woord nu in ons leven? Heeft de Heere het voor het zeggen gekregen? Is er droefheid over de zonde gekomen? Is er plaats gekomen voor het offer van Christus? Is het Woord voedsel voor onze ziel geworden?

Heeft de Heere verder onderwijs gegeven in het zielenleven? Daarvoor is de lof alleen voor de Heere.

De dominee spreekt zijn verwondering uit dat er zegen gezien mocht worden op het Woord en dat de band gevoeld mocht worden rond dit Woord van Christus. De Heere wees de weg naar Terneuzen. Jes. 51:16: "En Ik leg Mijn woorden in uw mond..." De Heere heeft elk woord hiervan waargemaakt. De tekst spreekt verder over 'alle wijsheid'. Dit is niet de menselijke wijsheid, maar de geloofskennis van Christus en Zijn werk, die de Heere openbaart aan Zijn kinderen door Zijn Woord en Zijn Geest. De Heere geeft inzicht in de betekenis van het Woord, de werking van de Geest in het hart, van Vader, Zoon en Heilige Geest. Hij onderricht in de weg van heiligmaking. Het is wijsheid waarvan kinderlijke vreze des Heeren het begin is. 'Wone rijkelijk' is een bevel, zo blijkt uit de grondtekst.

Afscheid nemen onderstreept dat ons verblijf hier tijdelijk is. Gods dienaren moeten Hem volgen. De Heere wees de weg naar Apeldoorn en gaf bevestiging en rust over deze beslissing. De Heere moge meegaan naar Apeldoorn en blijven in Terneuzen. Het woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid.

De dominee spreekt de gemeente, jeugd, leidinggevend en kerkenraad hartelijk toe en bedankt voor alle contacten in de afgelopen periode. Hij mocht openheid ervaren en een bijzonder goede luisterhouding onder de prediking. In blijdschap en verdriet mochten we samen optrekken. "Het ga u allen wel." Ouderling M. Simons spreekt de predikant toe namens kerkenraad, gemeente, classis en particuliere synode. Er mocht een liefdeband zijn en waardering voor het pastorale werk in de gemeente, en dat wordt gelukkig niet alleen bij deze gelegenheid uitgesproken. Dank is er vooral voor de prediking, waarin Jezus Christus en Die gekruisigd altijd onbewimpeld centraal mocht staan.

"Dank voor wie u was".

We zingen de dominee en zijn vrouw alle verzen van Ps. 121 toe.

Ds. Visser is ruim 4,5 jaar onze predikant geweest. Het was zijn eerste gemeente.

P.P. Eikelboom, Terneuzen

BEVESTIGING EN INTREDE DS. R.A.M. VISSER IN APELDOORN

Op woensdag 25 mei jongstleden was het een blijde dag voor de gemeente van Apeldoorn. Na bijna tien jaar vacant te zijn geweest - ds. C.J. Meeuse vertrok in 2006 naar de gemeente van Goes -, mocht zij in de persoon van ds. R.A.M. Visser opnieuw een eigen herder en leraar ontvangen. Ds. R.A.M. Visser, die sinds 2011 de gemeente van Terneuzen diende, werd in een middagdienst bevestigd als predikant van de gemeente. De bevestigingsdienst werd geleid door ds. J. van Laar. Hij bediende het Woord vanuit 1 Petrus 2:21: 'Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen.' Het thema van de preek was: dienen als Christus. De twee aandachtspunten waren: 1. De roeping ('Want hiertoe zijt gij geroepen') en 2. Het voorbeeld ('dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen'). De apostel schrijft deze brief aan de verstrooide vreemdelingen: kinderen van God, die geroepen worden te dienen. Wat is dienen ook een taak voor een ambtsdrager. Dienen is genade, want wij hebben van nature geen dienend karakter; wij zijn geneigd om te heersen. Toch wordt niemand van deze roeping uitgesloten. Te mogen dienen is genade, maar het betekent ook lijden dat bestaat in een steeds maar weer sterven aan het eigen heersend bestaan. Wat heeft Petrus dat moeten ervaren in zijn eigen leven. Petrus had nooit kunnen dienen als Christus niet was voorgegaan. Christus leed borgtochtelijk en plaatsbekledend. Gods kinderen en ook ambtsdragers moeten altijd Christus' voetstappen drukken. Dat is een weg van lijden en van vernedering en ze moeten gaan leren kruisdragen, om zo te mogen dienen. Hoelang? Totdat 'de overste Herder verschenen zal zijn, zo zult gij de onverwel-

kelijke kroon der heerlijkheid behalen.' Dat dienen hoeft niet in eigen kracht: 'Want met U loop ik door een bende, en met mijn God spring ik over een muur.'

Ds. Van Laar wenste ds. Visser toe zo te mogen dienen. Na het lezen van het bevestigingsformulier verbond ds. Visser zich met een 'Ja ik, van ganser harte' aan de gemeente. In een persoonlijk woord sprak ds. Van Laar zijn ambtsbroeder toe, alsook mevrouw Visser met de andere familiebetrekkingen en de gemeente van Apeldoorn.

In een avonddienst deed ds. R.A.M. Visser intrede met een preek over Kolossenzen 4:3: 'Biddende meteen ook voor ons, dat God ons de deur des Woords opene, om te spreken de verborgenheid van Christus, om welke ik ook gebonden ben.' Het thema van de preek was: Paulus' verzoek. De twee aandachtspunten waren: 1. De afhankelijkheid van de evangeliedienaar ('Biddende meteen ook voor ons, dat God ons de deur des Woords opene') en 2. De taak van de evangeliedienaar ('om te spreken de verborgenheid van Christus, om welke ik ook gebonden ben').

Paulus bevindt zich in gevangenschap in Rome. Hij vraagt voorbede en hij laat daarmee zien wat belangrijk is in Gods Koninkrijk. Mensen, werkzaam in Gods Koninkrijk, hebben allereerst voorbede nodig, 'opdat God ons de deur des Woords opene.' Paulus weet zich afhankelijk van God. Dat is in het leven van Paulus anders geweest, maar God heeft hem Christus geopenbaard. Wat is

het een wonder dat God Paulus een nieuwe taak geeft, want er zijn in deze periode van gevangenschap toch nog mogelijkheden. Hij mag schrijven aan de gemeenten. Zo geeft God ook een nieuwe taak in de gemeente van Apeldoorn. Dat gaat gepaard met allerlei gevoelens, gevoelens van weemoed, maar ook van verwondering. Er wordt vanavond medewerking gevraagd van jongens en meisjes, jonge vrienden, mannen en vrouwen, ja van de hele gemeente. Gebed is nodig. De taak van de evangeliedienaar is om te spreken het Evangelie van Jezus Christus. De kern van dit gedeelte uit Kolossenzen is 'de verborgenheid van Christus'. Christus Zelf is de grote inhoud van het Evangelie. De Heere wil zijn christenen onderwijzen door de levende verkondiging van Zijn Woord. Christus moet in woorden worden uitgebeeld, worden uitgeschilderd en wel zo dat u Christus naar u toe ziet komen in Zijn heerlijkheid en majesteit, opdat harten gaan branden van liefde om Hem te mogen kennen. Wat is het daarom nodig dat een evangeliedienaar ook eerst zelf leert luisteren naar het Woord. Wie kan het van zichzelf?

Ds. Visser gaf de gemeente mee dat het nodig is gedragen te worden op de vleugels van het gebed en vroeg het vertrouwen om er voor allen te kunnen zijn binnen de grenzen van wat mogelijk is.

Aan het einde van de dienst sprak ds. Visser een dankwoord uit en werd hijzelf toegesproken door ds. A. Schreuder namens de

classis Rijssen en de particuliere synode Oost en door ouderling F. van Toor, namens kerkenraad en gemeente. De gemeente zong hem staande toe het eerste vers van Psalm 67.

Vanwege het benodigde aantal zitplaatsen werden beide diensten gehouden in de Grote Kerk aan de Loolaan.

M.J. den Haan, scriba

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2016

* Pag. 239, **gemeente HOOGLIET.**

Het juiste adres van de secretaresse van de +16 vereniging (mevr. A. Kok) is: Ondersim 123, 3192 GH Hoogvliet. Voor "Zending" en hetgeen daarbij vermeld is vervalt.

Voor "Evangelisatie" treedt in de plaats: "Zending/Evangelisatie".

* Pag. 291, **gemeente NAALDWIJK.**

Het juiste adres van de koster (L.A. Bal) is: Hazelaar 12, 2671 PE Naaldwijk.

* Pag. 358, **gemeente ROTTERDAM-IJSSEL-MONDE.**

Het juiste e-mailadres van de scriba van de diaconie (L.C. Kranendonk) is:

kranendonk-gergem@telfort.nl

Het juiste e-mailadres van G. van Breugel, die belast is met het regelen van preekbeurten, is: gvanbreugel@lbwn.nl

* Pag. 424, **gemeente ZEIST.**

Het juiste telefoonnr. van de scriba (J.K. van Klaveren) is: (033) 2863981.

Berichten

CGO-HBO

Wilt u godsdienstleraar worden of kerkelijk pastoraal werker? Bent u geïnteresseerd in een theologiestudie op hbo-niveau? Of wilt u liever de Bijbel lezen in de grondtalen? Schrijft u dan in bij onze hbo-opleiding op www.cgo.nu

DE VERVOLGDE KERK

Vervolging en verdrukking van christenen nemen wereldwijd gezien toe. Het zorgen voor en bemoedigen van vervolgd christenen is een opdracht voor de kerk. Op verschillende plaatsen in de Bijbel worden we opgeroepen om degenen die vervolgd worden te bemoedigen en hulp te bieden. Dit aandachtsgebied had echter nog geen concrete plaats binnen

de deputaatschappen van de Gereformeerde Gemeenten. Daar wilden we graag wat aan doen. De Generale Synode besloot in 2013 een Commissie Vervolgde Kerk op te richten met vertegenwoordigers uit de deputaatschappen voor Israël, Zending, Bijbelverspreiding en Bijzondere Noden.

Inmiddels is het coördineren van deze projecten als aandachtsgebied ondergebracht bij Bijzondere Noden. Na een periode van verkenning en het leggen van nieuwe contacten zijn mooie projecten tot stand gekomen, zoals het steunen van de Jordanese gemeente in Amman of de wederopbouw van kerken in Egypte die in brand gestoken werden door de Moslimbroederschap. Daarnaast bieden we ook acute hulp, zoals na de aanslag in

Lahore, Pakistan.

Er is een brief verstuurd aan de kerkenraden waarin we vragen de verdruchte kerk ook te gedenken door middel van collectes. Om christenvervolging breder onder de aandacht te brengen, is het ook mogelijk om een voorlichting aan te vragen over dit onderwerp.

Meer informatie kunt u vinden op: www.devervolgdekerk.nl

J.C. Drost, algemeen secretaris
Deputaatschap Bijzondere Noden

ZANGAVONDEN

Boskoop

Koor- en samenzangavond op 18 juni, aanvang: 19.30 uur, in de Zijdekerk te Boskoop, Zijde 11, m.m.v. Groot Nederlands Jongerenkoor, kinderkoren Hosanna uit Benthuisen en de Jonge Ichtusklanken, en verschillende instrumentalisten.

Dordrecht

Zangavond op zaterdag 18 juni, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Dordrecht, met medewerking van o.a. Paul Visser, bariton, mannenkoor Door Eendracht Verbonden uit Werkendam en Jaap Boer, orgel. Collecte t.b.v. Helpende Handen.

Goes

Psalmzangavond (met bovenstem) op zaterdag 25 juni, aanvang: 19.30 uur, in de Grote of Maria Magdalenakerk te Goes met als organist André Nieuwkoop. Leiding: ds. S.W. Janse. Collecte t.b.v. behandeling Jeroen van Setten.

Haaften

Muzikale koor- en samenzangavond op vrijdag 17 juni, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Hervormde Gemeente van Haaften, Waalbandijk 291, m.m.v. het gemengd koor De Lofstem uit Geldermalsen, het Eskol Kleinkoor uit Houten en enkele instrumentalisten.

Middelburg

Jubileumconcert op zaterdag 18 juni, aanvang: 19.30 uur, in de Oostkerk, Oostkerkplein 1 te Middelburg, m.m.v. het jubilerende koor Sursum Corda uit Middelburg, de Troyesangers, een koperkwintet. Maurits Kruis bespeelt het orgel. Spreker: evangelist J. van Setten. Collecte voor de evangelisatiepost te Merksem.

Poederrijen

Koor- en samenzangavond op zaterdag 11 juni, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Poederrijen, m.m.v. kinderkoor Samuël uit Poederrijen. Vertelling voor de kinderen. De opbrengst is t.b.v. het werk onder gehandicapten.

Rijssen

Psalmzangavond op zaterdag 18 juni, aanvang: 19.00 uur, in de Tabernakel, kerk van de Geref. Gemeente van Rijssen-West, Veenslagen 107, m.m.v. het Noordermannenkoor uit Rijssen en organist Gerard Harbers. Opening en sluiting door ds. J. van Laar.

Woerden

Samenzangavond op zaterdag 25 juni, aanvang: 19.30 uur, in kerk Geref. Gemeente te Woerden, met Marco den Toom als organist. Collecte voor bekostiging werkvakantie van jongeren naar Roemenië, uitgaande van de JBGG en Stichting Samarita.

MARKTEN/VERKOPINGEN

Middelharnis

Boerenmarkt (incl. rommelmarkt en veiling) op zaterdag 11 juni, van 9.30-15.00 uur, op terrein van Sionkerk van de Geref. Gemeen-

te te Middelharnis. De opbrengst is t.b.v. bouwfonds van die gemeente.

Rijssen

Warenmarkt, te organiseren door Siloah De Burcht en Maranatha te Rijssen, op zaterdag 18 juni, van 9.30-14.00 uur, op de locatie Diekjansweg 1, aldaar.

Rond 10.30 uur en 13.30 uur verkoping bij opbod. De opbrengst komt geheel ten goede aan doelen ten nutte van de bewoners en deelnemers met een verstandelijke/lichamelijke beperking die wonen en werken binnen Siloah Rijssen en de ouderenzorg van de SVRO, Maranatha.

VEENSE FIETS- EN TUINDAG

De PZC van Veenendaal organiseert op zaterdag 11 juni een fiets- en tuindag. Startpunt: bij kerk Geref. Gemeente, aldaar, Vijftien Morgen 51. Starttijd tussen 10.00 en 11.00 uur. Routes van 23-47 km. die naar de tuin van de familie Klap in Renswoude leiden waar een lunch genuttigd kan worden. Inschrijfgeld: volwassenen € 5.-, kinderen € 2,50, max. € 15.- per gezin. Opbrengst is voor ZGG.

ER IS NOOD... WIE HELPT?

In de vakantieperiode voor jongeren met een ernstige gedragsbeperking zijn nog **twee vacatures!** Acht jongens en meisje van 13 tot 18 jaar én hun ouders zien reikhalzend uit naar deze vakantie. Maar zó kan het niet. Is er **iemand** met ervaring? **iemand** die in het onderwijs werkzaam is en affiniteit heeft met deze doelgroep? Is er **iemand** die een week van zijn of haar tijd wil geven? Er is plaats voor **twee vrouwen of een man en een vrouw.**

De vakantieperiode (J03) is van 29 juli tot en met 5 augustus 2016 in Scharendijke (Zeeland). Voor meer informatie:

www.vakantiewekenvbogg.nl

Mag ik uw of jouw aanmelding ontvangen?

E-mail: cvb.stafleden.gb@vakantiewekenvbogg.nl

T(078)6122749 (mevr. A. Teerds-Gertenbach).

KERKHISTORISCHE WANDELING DOOR MIDDELBURG

Kerkhistorische wandeling met herinneringen aan ds. B. Smijtegelt op de volgende data: 22 juni en 21 juli. Start voor het oude Stadhuis op de Markt om 15.00 uur. De wandeling met gids voert langs oude kerken en hun bewogen geschiedenis. De opbrengst (vrijwillige bijdrage) is bestemd voor de Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Groepen op afspraak. Aanmelding: P.C. Beeke, 0118-633828 / p.c.beeke@kliksafe.nl.

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDINGEN

Dinsdag 26 april werd door burgemeester J. Heijkoop van Hendrik-Ido-Ambacht een Koninklijke onderscheiding uitgereikt aan ons gemeentelid de heer C. J. de Visser. Hij werd Lid in de Orde van Oranje-Nassau vanwege zijn inzet als vrijwilliger voor plaatselijke en landelijke instellingen. Het is terecht, zoals de burgemeester opmerkte, "kerkelijke mensen voelen zich nog al eens verplicht zich in te zetten voor hun naaste". Van De Visser kunnen we zeggen dat hij zich niet alleen verplicht voelde, maar meer dat hij dit ook gewoon in zich heeft.

Ook ons gemeentelid dhr. W. Schneider is, op maandag 9 mei, tijdens zijn afscheid van de gemeenteraad van Hendrik-Ido-Ambacht, waaraan hij twintig jaar zijn inzet heeft gegeven als raadslid voor de SGP-Christen Unie, een koninklijke onderscheiding uitgereikt door burgemeester J. Heijkoop. Hij werd ook Lid in de Orde van Oranje-Nassau.

De burgemeester gaf in zijn afscheidstoespraak aan dat Schneider een bruggenbouwer was. Hij gaf daarbij enkele voorbeelden, o.a. dat hij een man van de inhoud was die verleden en heden met elkaar wist te verbinden.

Wij willen beiden van harte feliciteren met hun benoeming en wensen hen Gods zegen toe.

Kerkenraad Geref. Gemeente
H.I. Ambacht

BESTELLINGEN EN UPDATES VAN HET PAKKET BIBLE WORKS

Tot en met het begin van dit jaar werd de verkoop van het pakket Bible Works verzorgd door Stichting Reformatica. Ook was het mogelijk om updates van versie 8 en 9 naar versie 10 via Stichting Reformatica te verstrekken.

Stichting Reformatica heeft haar activiteiten recent beëindigd, maar de bouwer van het pakket, BibleWorks heeft de administrateur van Stichting Reformatica, Arie van der Vliet te Barneveld, aangesteld als geautoriseerd dealer voor Nederland. Voor technische informatie zie de website: www.bibleworks.com

Bestellingen van nieuwe pakketten (versie 10) en updates zijn mogelijk via www.bibleworks.nl. Bestellingen en het opvragen van aanvullende informatie kan ook plaats vinden via het e-mailadres: info@bibleworks.nl.

Het pakket en updates zijn uit voorraad leverbaar.

Arie van der Vliet

Graaf van Lyndenlaan 25, 3771 JB Barneveld
Tel: 0655831798; e-mail: info@bibleworks.nl

Kerkdiensten

ZONDAG 12 JUNI 2016

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 9.00 en 14.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Apeldoorn 10.00 en 16.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 15.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. B. Labee; Beekbergen 15.00 uur ds. A. Verschuure; Benthuizen 9.00 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Bodegraven 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 17.00 uur (H.D.) ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur (H.A.) ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Den Helder 10.00 en 15.00 uur stud. M.H. Schot; Deventer 15.00 uur ds. J. van Laar; Dinteloord 14.30 uur ds. J. van Belzen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 18.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Dordrecht 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. H. Hofman; Drachten 9.30 en 19.00 uur stud. J.B. Huisman; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 18.30 uur ds. J. IJsselstein; Ermelo 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. H. Paul en 16.30 uur ds. J. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Groningen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 15.00 uur ds. S. Maljaars; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. M. Karens en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Hilversum 19.00 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Hoogvliet 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Kapelle-Biezeling 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Klaaswaal 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. S.W. Janse; Krabbendijke 9.30 en

18.00 uur ds. C. Sonneveld; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. G. Bredeweg; Leerdam 15.00 uur ds. F. Mulder; Leiderdorp 16.30 uur ds. J.S. van der Net; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur stud. J. de Kok; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Nieuw-Beijerland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. L. Terlouw; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Nisse 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Nunspeet 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A. Schot; Oostburg 19.00 uur ds. G.J. Baan; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 16.00 uur ds. A.P. Baaijens; Oostvoorne 14.30 uur ds. K. Boeder; Opperdoes 18.00 uur stud. M.H. Schot; Ouddorp 18.30 uur ds. C. Harinck; Poortugaal 16.00 uur ds. M.J. van Gelder; Puttershoek 19.00 uur ds. L. Blok; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. J. Mijnders en 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Rijssen-Noord 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.00 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. J. Driessen en 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Rotterdam-Centrum 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Scherpenisse 9.30 uur en 18.30 uur ds. G. Pater en 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 uur ds. J. van Rijswijk; Sint Annaland 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. G. Pater; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. J.S. van der Net en 15.30 uur ds. P. Mulder; Sprang-Capelle 9.30 en 15.00 uur ds. W. Mouw; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. M. Mondria; Tholen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Vlaardingen 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. H. Brons; Waarde 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 uur ds. W.J. Karels en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Westzaan 15.30 uur ds. L. Terlouw; Wierden 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van

Krimpen; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 14 JUNI 2016

Borssele 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Drachten 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Enter 19.30 uur ds. G. van Manen; Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. A. Vermeij; Mijdrecht 19.30 uur ds. A. Verschuure; Ouddorp 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Rilland-Bath 19.30 uur ds. G. Beens; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. A. Schot; Sliedrecht 19.30 uur (voor de Evangelisatie) ds. L. Terlouw; Uddel 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Urk 19.30 uur ds. G. Pater.

WOENSDAG 15 JUNI 2016

Amsterdam 19.30 uur ds. G. Pater; Barendrecht 19.30 uur (voor de zending) ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. W.J. Karels; Beekbergen 19.30 uur ds. M. Joosse; Den Helder 19.30 uur ds. K. Boeder; Gorinchem 19.30 uur ds. J. van Belzen (GBS-dienst); Goudswaard 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. J.S. van der Net; Kruiningen 19.30 uur (GBS-dienst) stud. W. Mouw; Leiderdorp 19.30 uur ds. S. Maljaars; Meeuwen 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Melissant 19.30 uur ds. H. Hofman; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. C. Hogchem; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Nijkerk 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Oosterend 19.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Oostvoorne 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Opperdoes 19.30 uur ds. L. Terlouw; Oudemirdum 19.30 uur ds. J. van Laar; Oude-Tonge 19.30 uur ds. M. Mondria; Poederoijen 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Puttershoek 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Scherpenisse 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Soest 19.30 uur ds. G. van Manen; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. M. Karens; Yerseke 19.30 uur (tijdrede) stud. J. de Kok.

DONDERDAG 16 JUNI 2016

Bodegraven 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. A. Verschuure; Dinteloord 19.30 uur ds. J.W. Verweij; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. J.J. van Ekeveld; Hendrik-Ido-Ambacht 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse en 19.45 uur (voor de evangelisatie) ds. B. Labee; Hilversum 19.45 uur ds. C. Hogchem; Houten 19.45 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Opheusden 13.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A. Schot; Terwolde - De Vecht 14.00 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder; Veenendaal 14.30 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Zwijndrecht 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Zwolle 19.30 uur ds. H. Hofman.

VRIJDAG 17 JUNI 2016

's-Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Kampen 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. IJsselstein; Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Krimpen a/d IJssel 15.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; Krui-ningen 13.45 uur (huw.bev.) ds. G. Bredeweg; Ouddorp 15.30 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder; Ridderkerk 13.30 uur (huw.bev.) ds. G. Pater; Woerden 14.00 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zon-
dag.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 12 JUNI 2016

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alk-
maar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. v.d. Bree-
vaart; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30
en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen
(Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C.
van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven
2c) 9.30 uur evang. S. de Visser en 16.00 uur
stud. J.B. Huisman; Merksem (Jaak de Boeck-
straat 21-23, Merksem) 10.00 uur evang. H.J.

van den Boogaart en 18.00 uur stud. M.T.
Al-Chalabi; Tilburg (Offenbachstraat 105)
10.00 uur evang. A. van Setten en 18.30 uur
stud. W. Mouw.

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Psalm 94 vers 17 en 18

Langs deze weg wil ik u hartelijk
bedanken voor de vele felicitaties en
attenties rond mijn 70e verjaardag.

Hartelijke groeten,
Ria Offermans-Mudde,
's Gravenpolder

Huis te huur in Westkapelle

Wk 31-32, 2-4 pers gesch. v. jong gezin
0613917230 minderhoudb@hotmail.com

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Voordelige vakantie op de Veluwe!

Ons huis te huur in Barneveld. Week 31, 32
€ 250 p. week tel. 0342 422219

Ruime kamers te huur in Veenendaal

bijv. voor student(en) of leerkracht(en).
Tel.: 06-22931990

Te huur: ruime vakantiewoning in

ZOUTELANDE, op loopafstand van zee!
Week 34 en 35 nog vrij en na
23 september. www.springvloed13.nl
of 0118-581664

Boekhandel

De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

PRAKTIJK VOOR PSYCHOSOCIALE HULPVERLENING

HULP EN BEGELEIDING VOOR:

Jongeren met autisme
Volwassenen met autisme
Relatieproblemen
Porno/seksverslaving (individueel)

Waddinxveen tel. 0182 - 61 26 55
Veenendaal tel. 06 - 10 97 37 47

WWW.PRAKTIJKBENZIJL.NL
WWW.STOPSEKSVERSLAVING.NL
WWW.AUTISME-EN-RELATIE.NL

Te huur: 2-3 pers. gastenverblijf,

Valkseweg 8 te **Barneveld**.
Tel. 0342-412663.

HULP NA EEN ONGEVAL

Bent u slachtoffer geworden van
een ongeval? Heeft u hierdoor
schade? DB Letselschade kan u
geheel kosteloos begeleiden bij het
verhalen van uw schade.

Voor meer informatie: www.db-letselschade.nl of 0252-701108.

LETSELSCHADE

Nieuw voor vaderdag!

DAGELIJKS ONDERWIJS

Dagboek bij Bijbel met uitleg
en Kanttekeningen

M.m.v. o.a. ds. P.D. den Haan, ds. B. Labee, ds.
M. Mondria, ds. P. Mulder, ds. J. van Rijswijk,
ds. D.W. Tuinier en ds. J.W. Verweij.

Vorkom teleurstelling en bestel direct!

Voorleesboek voor vaders!

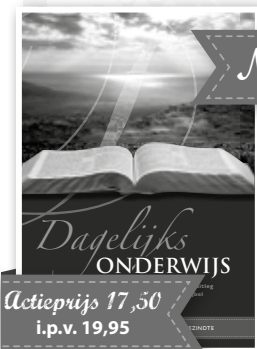
P. de Zeeuw

Ulrich Zwingli

Boeiende beschrijving van
Zwitserse kerkhervormer.

14,95 ab. 9,95

Ook abonneren op
historische serie?
Bespaar tot 5,00 per deel!

Actieprijs 17,50
i.p.v. 19,95

Bestelbaan

... ex. **Dagelijks onderwijs, Bijbels dagboek** 17,50 (i.p.v. 19,95)

... ex. **Ulrich Zwingli**, P. de Zeeuw 14,95 (ab. 9,95)

Naam:

Adres:

Postcode en Plaats:

Boekhandel
'de Ramshoorn'
www.ramshoorn.nl

Lange Vorststr. 21, 4461 JL Goes
Tel. 0113-221909 / info@ramshoorn.nl
Schutseshop Kruijningen
Verkrijgbaar in uw boekhandel!

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisonderningtreur.nl
info@begrafenisonderningtreur.nl

Begrafenisonderning Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Refojobs

REFOJOBS.NL

BANEN BIJ REFORMATORISCHE WERKGEVERS

Onderwijsassistent cl. 4 • Jacobus Fruytier SG • A'doorn

Commercieel Adviseur • Ronell BV • Raalte

Accountmanager • Wijngaarden VeiligGoed • Sliedrecht

Tekenaar/werkvoorbereider • TSG • 's Gravenpolder

Ervaren industriële elektromonteur • TSG • 's Gravenpolder

Toezichthouder asbest (DTA) • Maarten van Rijn • Noordwijk

Meew. voorman/timmerman • Van Middendorp • Wekerom

Werkvoorbereider/Calculator • P. van Eijzen BV • Borssele

Allround timmerman/voorman • Van Ee • Kootwijkerbroek

Ervaren badkameronteur • Van Prooijen • Woudenberg

Vacature aanmelden? info@refojobs.nl / (0182) 517 341

PARTNERS

Goede boeken en Theologie?
Seboekgratis.nl

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

De Gereformeerde Gemeente Tricht-Geldermalsen is op zoek naar een nieuwe

koster

Wij bieden u een afwisselende baan in een modern kerkgebouw. Het takenpakket betreft in de eerste plaats het begeleiden van de zondagse erediensten en de dagelijkse zorg voor de gebouwen. Daarnaast is de koster coördinator voor alle doordeweekse kerkelijke activiteiten en zaalgebruik door derden.

Wij zoeken iemand met organisatorische kwaliteiten, zakelijk inzicht en goede contactuele eigenschappen. Van de koster verwachten wij dat hij lid is van de Gereformeerde Gemeenten.

Wij bieden u een fulltime arbeidscontract, goede salariering en gebruik van een dienstwoning.

Voor nadere informatie omtrent de functie kunt u contact opnemen met de kerkmeester, de heer R. Zwaan 0345-532402 (in de avonden).

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u voor vrijdag 24 juni richten aan de scriba van de Gereformeerde Gemeente Tricht-Geldermalsen, de heer J. Versloot, Laan 1940-1945 84, 4194 VH Meteren, of per mail: scriba@gergemtrichtgeldermalsen.nl

Vakantie omgeving Barneveld

Ons woonhuis met grote tuin te huur.
Dichtbij kerk. 22 juli t/m 5 aug.
Tel. 06-44494384.

Te huur in het Centrum van Gouda: leuke kamers voor studerende m/v

5 min. van station en Driestar.
Tel. 06 53934431.

Heel veel Aanbiedingen!

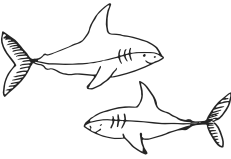
www.derooboeken.nl

078-6124081

Te koop: tussenwoning in Ede
(6 kamers). In groene wijk, nabij bos,
centrum en ref. basisschool.
Tel. 06-22369053.

WELKOM BIJ DE STÂND VAN EVGG TIJDENS DE ZENDINGSDAG!

WEET U DE OPLOSSING VAN DEZE REBUS?

 V = L	 - i	 - ST
 B = N	 - K	 B = H
		 H = DR

.....
.....

Lever de oplossing van deze rebus in bij de stand van EVGG tijdens de zendingdag op D.V. 18 juni 2016 in Gorinchem.

U ONTVANGT DAN EEN BIJPASSEND PRESENTJE!

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Pieter Heykoop zorgt voor **VADERDAG**

3 NIEUWE BLADMUZIEK:

Psalm 1 - Psalm 140 - Psalm 133

NIEUWE CD:

Daar Uw golven, daar Uw baren

Massale Samenzang met

Genemuiden Bovenstem vanuit Urk

Organist: Pieter Heykoop

www.pieterheykoop.nl

of aan huis: Marijkelaan 25 Yerseke

TE HUUR per 1 oktober 2016: In landelijke omgeving van Wijk en Aalburg, een royale semibungalow met inpandige garage en grote tuin.

Het pand heeft een L-vormige woonkamer, open keuken, bijkeuken en op de benedenverdieping een spreekkamer/kantoor, 3 slaapkamers en een grote badkamer met ligbad en aparte douche (het pand is levensloopbestendig). De bovenverdieping is bereikbaar met een vaste trap en heeft vele bergruimten en slaap-gelegenheden. Het pand is jaren in gebruik geweest als pastorie van de HHG te Wijk. Tel. 0416-693335.

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

H. de Jongh
D.D.E. Melieste
M.K. Ligthart
A.J. van Lieburg

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Waardeburch
0418 - 65 20 39

Werkendam
0183 - 70 10 17

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Nieuw-Lekkerland
0184 - 68 38 38

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Voordelig met het hele gezin in eigen
sfeer naar zon, water en bergen?

Vanaf € 495,- per week staat uw
stacaravan in Oostenrijk klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en
animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl
of bel: 055 3030083.

**Te huur voor vakantie of
bed & breakfast: nostalgische
schaapskooi voor 4 personen**
op de Veluwe in Stroe, 5 min. van
bos en heide. Tel. 06 - 22 37 62 20.
www.schapenhok.nl

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

6

Dé expert van budget tot maatwerk!

Schuifdeurkast 200 x 215 x 65 cm (bxhxd).
Normaal 1100,-

Kraakprijs!
399,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAAR

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Vakantie Oostenrijk

Te huur: luxe chalet en appartementen,
2-9 pers., in omg. Saalbach-
Hintertglamm/Zell am See.
Info: 0180-322181 / 06-51166845.
www.vakantieindebergen.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Thuiszorg

**‘Met de thuiszorg van Cedrah kan ik zo lang
mogelijk in mijn eigen huis blijven wonen.’**

Op sommige momenten in het leven is het fijn om hulp te krijgen. Of u nu tijdelijk ondersteuning nodig heeft of hulp voor een langere periode, met thuiszorg vanuit één van de locaties van Cedrah bent u verzekerd van de beste zorg in uw vertrouwde omgeving.

Als het huishouden op een bepaald moment (te) zwaar voor u wordt, kunnen onze medewerkers u daarbij helpen. We verlenen ondersteuning bij de persoonlijke verzorging, helpen bij medicijngebruik en verplegen bij u thuis. Ook bieden we professionele hulp bij dementie, zodat het mogelijk is om lang(er) in de vertrouwde omgeving te blijven wonen. Door nauwe samenwerking met ziekenhuizen, specialisten en huisartsen kan Cedrah u de juiste zorg en ondersteuning bieden.

Cedrah biedt wonen, zorg en diensten aan ouderen die bewust kiezen voor een organisatie met een reformatorisch identiteitsprofiel. Cedrah gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland en Zuid-Holland en de Christelijke Gereformeerde Kerken in Rotterdam en omgeving.

Meer informatie?

Bel naar 0118 67 66 00,
mail naar zip-info@cedrah.nl
of ga naar cedrah.nl.

Cedrah
Wonen • Zorg • Diensten

Kraamzorg

In verwachting?

Onze kraamverzorgenden:

- ✓ verlenen vroegtijdige assistentie bij de bevalling thuis of in het ziekenhuis
- ✓ geven professionele begeleiding bij de borstvoeding
- ✓ delen kennis met de moeder over de verzorging van de baby
- ✓ zijn alert op medische complicaties bij moeder en baby
- ✓ dragen zorg voor de hygiëne en de huishouding
- ✓ zorgen voor het hele gezin
- ✓ zijn geschoold om zorg te geven na een keizersnede
- ✓ werken vanuit een reformatorische levensovertuiging

Volddoet dit aan je verwachting?
Schrijf je dan in op www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

Cliënten waarderen ons met een 9,4

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor *akoestische vraagstukken*

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Welkom op Camping Weijdehorst
in Uddel. Wij verhuren kampeersplaatsen, pipowagen en een caravan. Veel speelgelegenheden. Kijk op www.weijdehorst.nl of bel 0577402520.

FamilyStream

'Uw persoonlijke noot voert de boventoon'

Dé reformatorische muziekstreamingdienst boordevol hoogwaardige geluidskwaliteit.

Nu 1 maand gratis bij aanmelding via familystream.nl

Wordt er in uw kerk aan nieuw meubilair gedacht? Zijn er bouw- of verbouwplannen?

HOEKMAN levert door het hele land!

HOEKMAN
Kantoor & Project

Noordzandstraat 34 - 4401 CG Yerseke - T: 0113 57 29 07
E: info@piethoekman.nl - www.piethoekman.nl

begravenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken. Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

 P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur:
ds. G.J. van Aalst

Redacteur:
ds. B. Labee

Bijdragen van medewerkers
ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie
ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties, kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten
redactie-secretaris:
J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131
2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865
F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608
3440 AP Woerden
T 0348-489900
F 0348-483599
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop
drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
T 078-6912899, F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
F 0348-483599
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 13,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland: € 26,- per jaar + extra portokosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
E purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Gebed voor onze krijgsmacht

Aan onze kerkenraad hebben wij gevraagd waarom zo weinig in de openbare gebeden onze krijgsmacht wordt opgedragen. Inmiddels horen we nu in onze gemeente regelmatig bidden voor allen 'die onder de wapens zijn'. Maar is het niet iets wat heel onze gemeentenkring aangaat?

Historie

Onze oudste lezers weten ongetwijfeld nog van de tijd waarin Nederland in oorlog verkeerde of betrokken was bij de politieke acties in Nederlands-Indië. Ook vanaf onze kansels is toen menig gebed opgezonden om bewaring. Langere tijd daarna leefde waarschijnlijk het besef van het belang van onze krijgsmacht. Binnen ons kerkverband bestond er zelfs een zelfstandig 'Deputaatschap voor de militairen van de Gereformeerde Gemeenten'. Er werden ieder jaar conferenties georganiseerd rond de vraag: 'Hoe kan ik tot eer van God als militair in de krijgsmacht dienen?' Ongetwijfeld was ook de militaire dienstplicht een reden om 'onze jongens onder de wapenen' op te dragen in de gebeden. Elke kerkelijke gemeente kende immers wel opgeroepen dienstplichtigen?

Anno 2016

Sinds het opschorten van de opkomstplicht vanaf mei 1997 worden er geen dienstplichtigen meer opgeroepen. We denken dat er daardoor duidelijk minder aandacht is voor onze krijgsmacht (de Koninklijke Marine, Landmacht, Luchtmacht en Marechaussee). Ook de enorme bezuiniging op het ministerie van Defensie

zullen daar wel mee te maken hebben...

Tegelijk is er veel politieke instabiliteit in de internationale gemeenschap. Ook Nederland heeft zich bereid verklaard om mee te doen aan vredesmissies op de wereld. Goed beschouwd is dat als het inlossen van een ereschuld. Een land dat (menseelijkerwijs) zijn vrijheid sinds 1945 te danken heeft aan bevrijding - met als prijs vele slachtoffers - mag niet aan de kant staan als andere gebieden op deze wereld gebukt gaan onder onrecht, terreur en geweld.

Daarom lijkt ons de oproep van de vraagsteller terecht. Het bijna verdwenen gebed voor onze krijgsmacht is niet terecht. Nog altijd zijn er vele 'jongens' die -met gevaar voor eigen leven- ons land vertegenwoordigen. En of dat dichtbij is in eigen land of op vredesmissie, ze verdienen meer dan ooit onze steun en allereerst ons gebed. Het is nooit makkelijk geweest om te dienen onder de wapens en de verleidingen zijn wellicht groter dan ooit. De goede gewoonte om voor hen te bidden in de eredienst moesten we daarom maar niet vergeten: samen-gevat 'voor allen die verantwoordelijk zijn voor vrede en veiligheid'. En dat niet alleen in de gemeenten waarin daadwerkelijk beroepsmilitairen (al dan niet met hun gezinnen) een plaats mogen hebben...

Toekomst

Als we de Heilige Schrift nauwkeurig lezen, hebben we in de laatste bedeling geen tijd van wereldvrede te verwachten. Christus sprak de indringende woorden: 'En gij zult horen van oorlogen en geruchten van oorlogen; ziet toe, wordt niet verschrikt; want al die dingen moeten geschieden, maar nog is het einde niet' (Mattheüs 24:6). Ook het Bijbelboek Openbaring tekent ons de wereldgeschiedenis als een strijdtoneel. Letterlijke strijd en geestelijke strijd. Juist in de *eindtijd* zal de *eindstrijd* heviger zijn. Wat zou het een wonder zijn als in die donkere tijd, kort voor Jezus' komst ten oordeel, ook onder de krijgsmacht christenen dienstbaar mogen zijn. Allereerst wensen we hen (en al onze lezers) toe, door genade krijgsknechten te zijn van Jezus Christus. Versierd met de gehele wapenrusting Gods (Efeze 6). Dan zijn we wel bewaard!

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'.

Graag wel wat geduld, er liggen zeventig vragen te wachten.